

## Teollisuusliiton viestit hallituksen kehysriiheen 2024

Petteri Orpon hallitus on valmistelemassa kehysriiheensä 2024 talouden lisäsopeuttamistoimia. Kehysriihitavoitteissaan Teollisuusliitto esittää oman näkemyksensä, miten taloutta pitäisi kehysriihessä sopeuttaa. Teollisuusliiton esittämät toimet – menosopeutus, tulosopeutus ja rakenteelliset uudistukset - sisältävät julkista taloutta sopeuttavia vaikutuksia yhteensä noin 800 miljoonan euron edestä. Näiden lisäksi Teollisuusliitto esittää hallituksen investointiohjelman uudelleenkohdentamista 460 miljoonan euron edestä sekä rakenteellisena uudistuksena ratkaisun hakemisen yrittäjien eläkkeiden alivakuuttamiseen. Vuositasolla yrittäjien eläkkeiden alivakuuttaminen maksaa valtiolle tällä hetkellä 500 miljoonaa euroa.

Teollisuusliitto katsoo, ettei hallitusohjelman ulkopuolista lisäsopeutusta tule kohdistaa työttömyysturvaan tai muihin työntekijöiden hyvinvoinnin kannalta tärkeisiin rakenteisiin. Tarkastelussa on oltava lähtökohtaisesti muut ratkaisut kuin leikkaukset sosiaaliturvasta ja palveluista. Verotuksellisten keinojen on oltava merkittävä osa julkisen talouden sopeuttamisesta. Teollisuusliiton esittämistä toimista noin puolet ovat veronkorotuksia ja loput rakenteellisia uudistuksia sekä menosopeutusta.

Loppuvaalikauden aikana hallituksen tulee välttää kohdentamista lisäleikkauksia samoihin ihmisryhmiin, joihin hallitusohjelmassa sovittu menosopeutus on tähän asti kohdistunut. Yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden kannalta on kestävämpää, jos palkansaajat joutuvat kantamaan yksin taakan sopeutustoimista. Viesti yhteisistä talkoista ei ole uskottava, elleivät päätökset kohdistu kaikkiin, myös yhteiskuntamme hyväosaisimpiin ja yrityksiin.

Teollisuusliitto suhtautuu kriittisesti hallituksen esiin nostamaan ajatukseen uudesta lakiin pohjautuvasta velkakatosta. Vaikka julkisen talouden tila on heikko, finanssipoliittinen liikkumatila on säilytettävä poliittisessa harkinnassa. Lisäksi Suomessa on jo käytössä velkakatto. Suomi on sitoutunut EU:n velkasääntöihin, emmekä siksi tarvitse omaa erillistä velkakattoa. Teollisuusliiton esittämät talouden sopeuttamistoimenpiteet on verotuksen osalta valittu siten, ettei niillä ole negatiivista vaikutusta Suomen houkuttelevuuteen investointikohteena.

### Kehysriihen periaatepäätökset

Teollisuusliitto esittää hallitukselle kahta periaatepäätöstä julkisen talouden sopeuttamiseen liittyen. Periaatepäätösten tarkoituksena on ohjata hallituksen toimintaa loppuvaalikauden aikana tilanteessa, jossa hallitusohjelma ei enää vastaa hallituksen tarpeisiin julkisen talouden tasapainottamisesta. Periaatepäätökset yhteensovittavat hallituksen julkiseen talouteen liittyvät intressit erityisesti heikommassa asemassa olevien väestöryhmien kykyyn sopeutua jo tehtyjen leikkausten vaikutuksiin.

*Julkista taloutta sopeutetaan loppuvaalikauden aikana ensisijaisesti verotuksellisin keinoin veroasteen rakenteellisen laskun taittamiseksi (periaatepäätös).*

*Hallitus ei tee loppuvaalikauden aikana menosopeutusta työntekijöille tärkeistä etuuksista, kuten työttömyysturvasta. Hallitusohjelman ulkopuolinen menosopeutus ei kohdistu pienituloisiin (periaatepäätös).*



## Veroratkaisut

Solidaarisuusveron alarajan nosto 150 000 euroon palautetaan vuoden 2023 tasolle 85 800 euroon vuoden 2025 budjettiin. *Vaikutus: + 60 000 000 euroa*

Säädetään 5% lähdevero rahastojen ja muiden osinkoveroista vapautettujen yhteisöjen osingoille. *Vaikutus: + 60 - 90 000 000 euroa*

Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotus. Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotusta on uudistettava investointeihin kannustavammaksi. Supistetaan huojennettu osinko neljään prosenttiin. *Vaikutus 430 000 000 euroa*

## Työttömyysvakuutusmaksujen alenema

Mikäli vastoin palkansaaja- ja työnantajakeskusjärjestöjen tahtoa, hallitus jatkaa työttömyysvakuutusmaksujen päätösperäisen aleneman ”imuroimista” osaksi julkista taloutta, Teollisuusliitto esittää palkansaajille yhteensä 100 miljoonan euron kertaluonteista kompensaaatiota, jotta työntekijät ja työnantajat ovat tasapuolisessa asemassa maksualeneman suhteen.

Peruste kompensatioon pohjautuu vuoden 2024 budjettiin, jossa päätösperäinen 200 miljoonan euron työttömyysvakuutusmaksujen alenema on ”imuroitu” osaksi valtiontaloutta vain palkansaajien osalta. Tämä yksinomaan palkansaajilta otettu osuus on kompensoitava siten, että työntekijöiltä jätetään kertaluonteisesti ”imuroimatta” yhteensä 100 miljoonaa euroa työttömyysvakuutusmaksujen alenemaa osaksi julkisen talouden tasapainottamista.

## Rakenteelliset uudistukset

Yrittäjien eläkkeiden alivakuuttaminen aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia valtiolle. Valtionosuus YEL-järjestelmään on kasvanut merkittävästi. Vuonna 2010 valtionosuus YEL-järjestelmään oli 96,6 miljoonaa euroa. Eläketurvakeskuksen arvion mukaan vaje eläkemaksuissa on vuonna 2023 noin 500 miljoonaa euroa vuodessa. Edellisellä hallituskaudella työtulon vahvistamisen sääntelyä täsmennettiin, jonka seurauksena yhtiöt tarkistavat työtuloja alivakuutetuille ylöspäin. Orpon hallituksen on tiukennettava sääntelyä entisestään, jotta vakuutettavan työtulo vastaa todellisia ansioita alivakuuttamisesta johtuvan valtionosuuden pienentämiseksi. Pitkällä aikavälillä tavoitteena täytyy olla valtionosuuksien kokonaan poistaminen yrittäjien eläkkeistä. Teollisuusliitto esittää, että hallitus etsii keinot, joiden avulla tavoite saavutetaan. Valtiontalouden vaikutukset eivät näy täysimääräisinä lähivuosina johtuen ehdotuksen rakenteellisesta luonteesta. Yrittäjille on myös varattava aikaa sopeutua muutokseen.

YEL-maksuihin liittyvä alivakuuttaminen aiheuttaa osaltaan työn alihinnoittelua ja kilpailun vääristymistä. Alivakuuttamisen korjaamisella tuetaan reilua kilpailua työnteon eri muotojen ollessa tasavertaisemmassa asemassa hinnan ja sivukulujen suhteen.

YEL maksuihin liittyvän alivakuuttamisen korjaaminen estää työn alihinnoittelua, kun eri työnteon muodot ovat lähes samassa asemassa maksujen ja verojen suhteen.

*Pitkän aikavälin vaikutus + 500 000 000 euroa.*



## Hallituksen investointiohjelman osittainen uudelleenkohdentaminen

Teollisuusliitto esittää Länsiradan rakentamisen lykkäämistä tilanteeseen, jossa raidehanke olisi valtiontalouden kannalta järkevämpää. Pääomituksesta vetäytymisestä vapautuvat resurssit tulisi kohdentaa olemassa olevan raitinfran kehittämiseen painottaen teollisuuden toimintaedellytysten kannalta keskeisiä korjaushankkeita. *Vaikutus kertaluontoinen 460 000 000 euron uudelleen kohdentaminen*

## Maatalous - ja yritystukien uudistamista selvittävän työryhmän perustaminen

Teollisuusliitto esittää kehysriiheen päätettäväksi maatalous- ja yritystukiin liittyvän työryhmän perustamista. Työryhmän toimeksianto on perata tuet läpi ja tehdä tarpeelliset sopeutusehdotukset hallituksen puoliväliriiheen mennessä *yhteensä 200 miljoonan euron edestä*.

2022 Suomessa maksettiin maataloustukia 2,13 miljardia euroa. Kansallisten tukien määrä tästä oli 54 prosenttia, eli noin 1,1 miljardia euroa.

2022 Suomessa maksettiin suoria yritystukia 961 miljoonaa euroa. Yhteensä tukia myönnettiin 1 991 miljoonaa euroa. Lainoja myönnettiin 709 miljoonan euron verran ja takauksia 1 714 miljoonaa euroa.

Työryhmän toimeksianto päättyy hallituksen puoliväliriihessä keväällä 2025, jolloin hallitus tekee työryhmän esityksen pohjalta sovittavat sopeutukset.

